

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ „IORGU IORDAN – AL. ROSETTI”

**Raport de consultanță privind îndrumarea, coordonarea și analizarea
monitorizărilor efectuate de direcția de specialitate din cadrul Consiliului Național
al Audiovizualului cu privire la calitatea limbii române folosite în audiovizual**

**REZULTATELE MONITORIZĂRII POSTURILOR DE RADIO
ȘI DE TELEVIZIUNE
în luna mai, 2008**

În luna mai, 2008, au fost monitorizate (de către echipa alcătuită din Blanca Croitor, Andreea Dinică, Adina Dragomirescu, Carmen Mîrzea Vasile, Irina Nicula, coordonatori Marina Rădulescu-Sala și Rodica Zafiu) aceleași posturi ca în luna martie, 2008 – 6 posturi de radio (**Radio România Actualități, Europa FM, Radio InfoPro, Radio România Cultural, Antena Satelor și Radio Guerrilla**) și 12 posturi de televiziune (**TVR 1, Antena 1, Pro TV, Realitatea TV, Prima TV, TVR 2, TVR Cultural, Național TV, Antena 3, B1 TV, OTV și N24**). Alegerea acestora s-a făcut în funcție de mai mulți factori: audiență, acoperire națională, pondere a emisiunilor informative și de dezbatere, asumarea unui rol cultural și educativ.

S-au efectuat 330 de ore de monitorizare, urmărindu-se transmisiunile de la ore de vârf, în special emisiunile de știri și debateri (s-a renunțat cu totul la ascultarea/vizionarea emisiunilor care se autoprezintă ca fiind de divertisment). Au fost monitorizate sub aspect lingvistic doar intervențiile verbale și mesajele scrise (titrări, crawluri) pentru care își asumă responsabilitatea redactorii și colaboratorii posturilor respective, nu și secvențele verbale aparținând invitaților în studio.

Având în vedere faptul că nu toate observațiile lingvistice se plasează la același nivel într-o ierarhie a abaterilor de la corectitudinea limbii, am păstrat principiul din perioada precedentă, separând erorile elementare, clare, indiscutabile, care pot fi verificate cu ușurință cu ajutorul instrumentelor normative existente (DOOM, gramatici), de cele mai puțin evidente, mai puțin importante sau de cele în cazul cărora sunt posibile controverse (și chiar oscilații ale normelor) de tipul: variante neliterare, variante care, deși nu sunt acceptate de DOOM, sunt înregistrate în DEX, bâlbâieli, repetiții, cacofonii, clișee, stridente de registru stilistic. Astfel, am disociat rezultatele monitorizării în *tabelele de erori pentru fiecare post monitorizat* (însoțite, ca și până acum, de indicarea formei corecte) și o *listă de recomandări* (la fel de importante, din punctul nostru de vedere, dar mai greu încadrabile într-o regulă explicită).

Vom insista, ca de obicei, asupra *erorilor elementare, unanim recunoscute ca atare de specialiști* și considerate semne ale lipsei de educație și de cultură; lista lor completă este cuprinsă în tabelele anexate Raportului.

I. Ortografie, punctuație, ortoepie

1.1. Ortografie

Dintre greșelile care apar în textele scrise (pe crawl, pe titraj), cele mai grave (cu o frecvență mai redusă în această etapă de monitorizare) privesc folosirea cratimei: fie

absența ei – „**întro zi**” (TVR 1, 13.V) –, fie prezența ei greșită – „**da-ți** două-trei rânduri” (Prima TV, 2.V). Ceva mai puțin grave, dar mult mai numeroase, sunt greșelile care constau în absența cratimei care leagă două componente ale unui cuvânt compus: „**sud coreean**” (Antena 1, 10.V), „**bun simț**” (TVR 1, 20.V), „**comisar șef**” (TVR 1, 20.V, Prima TV, 4.V), „**chestor șef**” (OTV, 10.V), „**procuror șef**” (TVR 1, 14.V), „**agent șef**” (N24, 4.V), „**redactor șef**” (TVR 1, 8.V), „**crimă cu sânge rece**” (Antena 1, 12.V), „**azi dimineata** (sic!)” (OTV, 9.V), „**Primului Ministru**” (TVR Cultural, 9.V), „**prim ministru**” (TVR 1, 8.V), „**Harap Alb**” (Național TV, 5.V), „**Cluj Napoca**”, „**Târgu Mureș**”, „**Turnu Măgurele**”, „**Miercurea Ciuc**”, „**Piatra Neamț**” (N24, 8.V), „**Târgu Jiu**” (Antena 1, 21.V), „**Cluj Napoca**” (TVR Cultural, 8.V, TVR 1, 7.V, 20.V, titraj), „**Târgu Mureș**” (TVR Cultural, 19.V), „**Piatra Neamț**” (N24, 9.V). Probleme pune și scrierea unor cuvinte compuse sau derivate cu prefixe, simțite ca fiind cuvinte separate: „**scurt circuit**” (Antena 1, 2.V), „**port-armă**” (Antena 1, 1.V), „nu poți să intri **nicicum**” (Prima TV, 20.V), „**sub secretar**” (Antena 1, 19.V), „**ultra ușor**” (Antena 1, 21.V), „**mormântul stră-stră bunicii**” (Antena 1, 7.V), „**prim vicepreședinte**” (TVR 1, 19.V), în loc de *scurtcircuit*, *portarmă*, *nicicum*, *subsecretar*, *ultraușor*, *stră-străbunicii*, *prim-vicepreședinte*, precum și „**odată** la 100 de ani” (TVR 1, 13.V), în loc de *o dată*. Însă, în multe cazuri, cratima apare superfluu, încalcându-se regula conform căreia prefixele și prefixoidele se atașează direct la cuvântul-bază, fără cratimă: „**anti-românesc**” (Antena 1, 10.V), „**anti-drog**” (Antena 1, 8.V), „**super-eroi**” (Național TV, 7.V), „**Cardio-vasculare**” (Național TV, 20.V), „**vice-președinte**” (TVR Cultural, 20.V), „**mini-vacanță**” (Antena 1, 1.V, 2.V). Accidental, apar greșeli de grafie, în special în cazul neologismelor: „**carisma**” (Antena 1, 1.V), „**polistiren**” (Antena 1, 4.V), „**blitz**” (Antena 1, 19.V), „**apropos** de doamnele drăguțe” (Pro TV, 21.V), dar și la cuvinte vechi, sub influența rostirii: „**aghiasmă**” (Antena 1, 2.V). Variantele corecte sunt: *charisma*, *poliestiren*, *bliț*, *apropo*, *agheasmă*. Tot accidental apar erori în scrierea secvenței finale *-i/-ii*: „**Membri** români ai unei rețele” (N24, 20.V), „**de-a hoții și vardiști**” (TVR 1, 8.V).

Dacă greșelile semnalate până acum pot fi puse pe seama necunoașterii normelor ortografice (și gramaticale), neglijențele de redactare a textelor de pe crawl sau a unor subtitrări, foarte numeroase, nu sunt scuzaabile. Lipsa consecventă a diacriticelor pe crawlul postului de televiziune OTV (deja semnalată în cu ocazia monitorizărilor precedente) și lipsa accidentală a acestora la alte posturi, precum Pro TV, Antena 1, Antena 3, TVR 1, este o dovadă a dezinteresului și a comodității redactorilor acestor texte. Neglijența are ca rezultat și frecvente greșeli de literă: „**din acestă seară**” (Antena 1, 1.V), „**în acestă vară**” (TVR 1, 21.V), „**mama o neglijea**” (Antena 1, 2.V), „**depunctei**” – **depunctate** – (Antena 1, 2.V), „**nesaupravegheată**” (Antena 1, 5.V), „**candadieni**” (Antena 1, 7.V), „**organizator**” (Antena 1, 10.V), „**lauriștii**” – **laburiștii** (N24, 2.V), „**astefl** (N24, 7.V)”, „**traiecoriei**” (N24, 8.V), „**îtnre**” (N24, 12.V), „**s-au prăbușir**” (N24, 12.V), „**a fost elimiată**” (N24, 14.V), „**Poliția Rrutieră**” (TVR 1, 1.V), „**Rezultat surpinzător**” (TVR 1, 2.V), „**antrenore**” (TVR 1, 9.V), „**treansferul**” (TVR 1, 13.V), „**ca urmare e** grevelor foamei” (TVR Cultural, 1.V), „**căștiguri**” (TVR Cultural, 4.V), „**ne aflăm în fața unei culturi care este în principal agrare**” (TVR Cultural, 13.V), „**hărtie**” (Național TV, 9.V), „**concer**” (Național TV, 10.V), „**vreu** să plec” (OTV, 5.V), „**propietar**” (Prima TV, 4.V), „**am iuibit**” (Pro TV, 5.V), „**exploziție**” (Realitatea TV, 16.V), „**să se interseze**” (Antena 3, 6.V), „**de mate tonaj**” (Antena 3, 12.V), „**penisulă**”

(Antena 3, 14.V), „cârnați **decasă**” (Pro TV, 8.V), „**săiși** abuzeze” (Pro TV, 9.V). Din grabă, apar inconsecvențe în scrierea cu „â” sau cu „î”, corelate uneori și cu lipsa diacriticelor: „în primul **rînd**” (TVR 1, 7.V), „**pină**” (până) (TVR 1, 21.V), „De ce **amină** răspunsul?” (Prima TV, 12.V), incoerențe în scrierea lui *niciun, nicio*, după norma veche sau după cea actuală, precum și abrevieri improprii, care dau textelor aspectul unor notițe luate neglijent: „**ptr**” (OTV, 9.V, OTV, 12.V), „**pt**” (OTV, 10.V), „**mil** lire sterline” (OTV, 9.V), „deputat, **primvp. PNȚCD**” (Realitatea TV, 22.V), „**purt. de cuv.**” (OTV, 10.V, Antena 1, 5.V, N24, 5.V, 10.V), „**pr.**” – *preot* (TVR 1, 20.V). Aceeași cauză poate fi identificată și pentru repetarea unor cuvinte, la o distanță mică sau alăturate: „Ferrari vrea să vândă **anual** 50 de mașini **anual** în România” (OTV, 6.V), „va avea loc **la la** Lima” (Antena 3, 12.V), „au trecut până **acum acum** pe la cele 130 de standuri” (Antena 1, 10.V), lipsa unor cuvinte: „sătenii nu exclud posibilitatea ca micuțul să fi fost atacat și mâncat [**de**] mistreți (Antena 3, 19.V), folosirea caracterelor minuscule în locul majusculilor: „ministrul **transporturilor**” (Realitatea TV, 2.V).

1.2. Punctuație

În ceea ce privește punctuația, cele mai multe dintre greșeli privesc folosirea virgulei. Acest semn de punctuație lipsește în următoarele situații în care folosirea sa este obligatorie.

(a) Pentru separarea unui substantiv în vocativ sau a unei formule de adresare:

- „Dă să sărut și eu crucea **părinte!**” (Antena 1, 2.V);
- „Mergi în partea aia **mamaie!**” (Antena 1, 2.V);
- „Nu mai băgați **dom’le** mâna în butoaie că nu e frumos!” (Antena 1, 2.V);
- „A fost un accident **domnule**, regret” (Antena 1, 8.V);
- „Dă-le banii, dă-le banii **George!**” (TVR 1, 1.V);
- „**Hagi** te iubesc, **Hagi** te iubesc!” (TVR 1, 13.V);
- „Liniștește-te **mamă!**” (Antena 1, 12.V);
- „Deșteaptă-te **române**, din somnul cel de moarte” (Antena 1, 19,05);
- „Succes **România!**” (B1 TV, 21.V);
- „La mulți ani **Europa!**” (Național TV, 9.V);
- „Trei **Doamne** și toți trei!” (OTV, 11.V);
- „Ia zi **frățioare** cât îți lăsăm...” (Prima TV, 20.V);
- „Poliția **mă**, n-auzi?” (Pro TV, 21.V);
- „Nu, **mă** e Vanghelie!” (Realitatea TV, 2.V);
- „Ce **mă?**” (Realitatea TV, 22.V);
- „Bă, cu hoții ăștia nu se poate **mă!**” (TVR 1, 16.V);
- „**Atenție** vin vijeliile!” (Antena 1, 20.V).

În unele construcții imperative sau exclamative, pe lângă lipsa virgulei, se constată și lipsa semnului exclamării și, pentru primul exemplu, lipsa diacriticelor și folosirea ghilimelelor neromânești:

- „Sursa “Buna ziua **Iasi**” (OTV, 5.V);
- „Săru’ mâna **părinte**” (Antena 1, 1.V; 2.V);
- „Sărut mâna **mamă**” (N24, 8.V);
- „Ia-l **mă** la omor.” (Pro TV, 8.V).

Semnul exclamării lipsește și în exemplul: „Stop accidentelor” (OTV, 10.V).

(b) Pentru a marca elipsa verbului (în multe situații lipsește verbul *a fi*):

- „**Presa între** cenzură și libertate” (N24, 3.V);
- „**Câinii în** afara podiumului” (N24, 8.V);
- „**Atletico în** Ligă” (N24, 12.V);
- „**Danciu în** Gruia?” (N24, 14.V);
- „**Putin premier**” (TVR 1, 7.V);
- „**Libanul paralizat** de greve” (TVR 1, 7.V);
- „**Andone tras** pe dreapta” (Antena 1, 21.V);
- „**Constantin grațiat**” (Național TV, 9.V);
- „**Rijkaard concediat**” (Național TV, 9.V);
- „**România în** finala Eurovision” (Național TV, 21.V);
- „**Autoritățile în** alertă” (Național TV, 21.V);
- „Fantana muzicala de un milion de **euro inaugurata** la Pitesti (OTV, 10.V);
- „Biblioteci gratuite pentru **calatori deschise** in 6 gari din Romania” (OTV, 10.V);

10.V);

- „Victoriaș **Iacob pus** pe lista de transferuri” (OTV, 21.V); în ultimele trei exemple, lipsesc și diacriticele.

(c) Înaintea conjuncțiilor coordonatoare adversative:

- „30 de persoane au murit **iar** alte 65 au fost rănite” (N24, 2.V);
- „o persoană a murit **iar** alte trei au fost rănite” (N24, 9.V);
- „alimentele s-au scumpit cu 1,1% **iar** prețul uleiului...” (N24, 12.V);
- „Viena nu este doar fotbal **ci** reprezintă...” (TVR 1, 21.V);

- „să nu le ofere alegătorilor bani și alimente **ci** doar obiecte promoționale”

(Antena 3, 3 V 21.47);

- „S-a încălcat regulamentul **iar** interesul pentru națională de a participa [...] Cine răspunde dacă se întâmplă ceva?” (TVR 1, 13.V);

- „Condițiile de participare sunt foarte dure **dar** și destul de ambigue astfel încât să te poată exclude...” (Antena 1, 10.V);

- „Din cauza complexității documentației ofertelor colaboratorii noștri... nu au timp... . Am cerut comisiei de licitații unele documente în plus **iar** ei...” (Antena 1, 10.V); în ultimele exemple, apar și ghilimele neromânești, și greșeli de literă.

(d) Pentru a izola o apozitie:

- „la invitația omologului său **șeicul Al-Ahmad Al-Jaber Al-Sabah**” (N24, 12.V);

- „Președintele fondator al PC, **Dan Voiculescu** anunță” (Antena 3, 8.V);

- „Finanțatorul Stelei, **George Becali** este posibil să se prezinte” (Antena 3, 12.V);

- „Ministrul de interne **Cristian David**” (Antena 3, 14.V);

„Sfântul Andrei, **cei care a propovăduit creștinismul în Dobrogea** a ajuns (Antena 1, 2.V); pentru ultimul exemplu, semnalăm și greșeala de literă (*cei*, în loc de *cel*); este înregistrată și situația inversă, în care hipercorectitudinea determină izolarea prin virgulă a unei secvențe care nu este apozitivă, explicativă, ci de precizare: „Omul de afaceri harghitean, Csibi Istvan, rămâne în arest (N24, 17.V).

(e) Pentru a izola o secvență circumstanțială antepusă regentei:

– „**Pentru a menține liniștea la fața locului** au rămas trupele DIAS” (Antena 1, 2.V);

– „**Din câte am înțeles de la medicul Stelei** există speranțe să se refacă” (TVR 1, 20.V);

„Dacă se întâmplă ca Al Shabab să câștige 100 la sută Boloni e la Rapid, **dacă învinge Al Jazzera** eu tot cred că (TVR 1, 20.V);

„**Sentimental** m-aș bucura foarte mult să cădem cu Bayern Munchen” (TVR 1, 12.V) – pentru ultimul exemplu, semnalăm și scrierea improprie a numelui orașului München.

Am înregistrat lipsa virgulei și în situația în care ar fi trebuit să separe mai multe secvențe circumstanțiale: „duminica/astăzi ora 14:00 la N24” (N24, 3.V) sau să delimiteze principala eliptică de propoziția cauzală: „Cuptoru' cu microunde. Al treilea că două mi le-a vândut” (Antena 1, 8.V).

Am înregistrat apariția superfluă a virgulei în două situații.

(a) Între subiect (propoziția subiectivă) și predicat:

– „Mașina va fi scoasă la licitație, iar cine o va cumpăra, va plăti toate taxele” (Antena 1, 7.V);

– „Primul festival românesc de jazz și muzică țigănească la Paris, debutează luni la teatrul...” (N24, 20.V);

– „EURO 2008, se apropie” (TVR 1, 13.V);

– „Jucătorii de la **Rapid, vor** și ei salarii mai mari?” (Prima TV, 12.V);

– „Afacerile sale, sunt conduse de Aurelia (sotia)” (OTV, 6.V);

– „„Ceea ce vă putem asigura, este că știm ce înseamnă...”” (Antena 1, 2.V); semnalăm lipsa diacriticelor în cazul penultimului exemplu și folosirea ghilimelelor neromânești, în cazul ultimului exemplu.

(b) Între verb și complementul său (prepozițional):

– „Au participat, la instalarea primului episcop” (Antena 3, 5 V).

(c) Înainte de și copulativ:

– „Este în jur de 1200 de euro ca să stăm aici, și încă 500 de euro taxele de proprietate” (Pro TV, 20.V).

1.3. Ortoepie

În ceea ce privește ortoepia, cele mai frecvente greșeli, care apar la aproape toate posturile monitorizate, privesc pronunțarea numeralelor: „optâsprezece” (TVR 1, 19.V, TVR Cultural, 5.V, TVR Cultural, 15.V, TVR Cultural, 17.V, Antena 1, 20.V, B1 TV, 14.V, Antena 3, 18.V), „optisprezece” (Antena 1, 7.V, TVR 1, 19.V, B1 TV, 20.V, Prima TV, 14.V), „șaptisprezece” (Radio Antena Satelor, 9.V, Radio România Actualități, 9.V, Radio România Cultural, 6.V, B1 TV, 20.V, B1 TV, 21.V, OTV, 17.V, Europa FM, 7.V), „șaptisprezecea” (Radio România Actualități, 7.V, B1 TV, 21.V), „al douăzecelea” (TVR Cultural, 15.V).

Frecvente sunt și accentuările greșite ale unor cuvinte, dintre care menționăm aici numai cazurile în care varianta greșită nu este menționată nici în DOOM, nici în DEX (cele pentru care DEX-ul înregistrează ambele variante sunt cuprinse în lista de *Recomandări*): „**prevederile**” (Radio Antena Satelor, 8.V, OTV, 10.V), „**prevederilor**” (Radio Antena Satelor, 8.V), „**alibi**” (OTV, 6.V, OTV, 9.V, OTV, 18.V), „**butelie**” (Național TV, 21.V, Prima TV, 12.V), „**companiile** private” (Radio România Actualități,

14.V), „**ilustrator**” (TVR Cultural, 1.V), „**incogni**to” (TVR Cultural, 21.V), „**încotro**” (B1 TV, 4.V), „**seif**” (N24, 12.V).

Pronunțarea greșită a lui *x* intervocalic apare, de asemenea, la multe dintre posturile monitorizate: [**ecsact**] (Radio România Actualități, 7.V, OTV, 12.V, OTV, 14.V, Antena 3, 7.V), [**ecsacte**] (Național TV, 19.V), [**ecsista**] (Antena 1, 19.05, Național TV, 20.V), [**ecsecutate**] (Radio Antena Satelor, 9.V), [**ecsactitate**] (Antena 1, 17.V), [**ecsaminare**] (Național TV, 12.V), [**ecsecutiv**] (Național TV, 12.V).

Am înregistrat frecvent, ca o formă de hipercorectitudine, rostirea fără preiotare (fără un *i* inițial) a pronunțelor personale și a formelor verbului *a fi* care încep cu *e*: „eu” [eu] (Antena 1, 5.V, N24, 12.V, Național TV, 12.V, OTV, 17.V), „el” [el] (N24, 1.V, Pro TV, 14.V), „era” [era] (TVR 1, 7.V, Antena 1, 20.V), „este” [este] (N24, 1.V), „e” [e]” (Radio Antena Satelor, 8.V). Există însă și tendința contrară, de apariție a unui *i* inițial în pronunțarea cuvintelor neologice care încep cu *e*: „Europa” [**Ieuropa**] (OTV, 12.V). Tot forme de hipercorectitudine pot fi considerate și rostiri ca: „plastelină” (Antena 3, 7.V), „vehiculelor”, „autovehicole” (N24, 10.V), „autovehicolul” (B1 TV, 15.V), „restaorată” (TVR Cultural, 18.07), „restaorare” (TVR Cultural, 18.V), „amândorora” (N24, 5.V).

Pronunțarea greșită a unor cuvinte neologice ne-a oferit, și în această etapă de monitorizare, un material destul de bogat: „servici” (OTV, 6.V, de două ori, OTV, 10.V, de două ori, OTV, 21.V, Europa FM, 14.V), „napoletanii” (Pro TV, 20.V, Pro TV, 22.V), „napoletană” (Radio Guerilla, 22.V), „teneși” (Europa FM, 9.V), „să detailăm” (Radio România Actualități, 6.V), „șifoner” (OTV, 13.V), „cvadratură” [**cuadratură**] (TVR Cultural, 4.V, 13.09), „fast-food” [**festfud**, în loc de *fastfud*] (Radio Guerrilla, 13.V), „live” [**laif**, în loc de *laiv*] (Radio Guerilla, 14.V).

Rostirea greșită a unor nume proprii denotă necunoașterea regulilor de pronunțare din limbile de origine sau a regulilor de adaptare, acolo unde este cazul, a acestora la limba română: „Denis Diderot” [**dēnis didro**, în loc de *dēni didro*] (Radio România Actualități, 7.V), „**Rasthaus** Platz”, în loc de *Rathaus* (TVR Cultural, 1.V), „Emir **Kusturica**” [**Kusturica** în loc de *Kusturița*] (Național TV, 21.V), „în centrul orașului **Napole**”, în loc de *Napoli* (Pro TV, 22.V).

Din seria pronunțiilor populare, menționăm: „iefteniri” (TVR 1, 14.V), „îi trimete la culcare” (B1 TV, 4.V), „a trimes” (OTV, 12.V), „trebui să” (Național TV, 21.V), „grije” (B1 TV, 4.V), „o broșe, o insignă” (B1 TV, 4.V), ultimele două rostiri fiind specifice zonei Bucureștiului.

Au mai fost înregistrate și următoarele pronunții greșite: „coleziumea” (N24, 4.V), „la propiu” (N24, 17.V), „clujanii” (Prima TV, 4.V), „clujan” (Realitatea TV, 9.V).

În fine, semnalăm câteva citiri greșite de pe prompter:

– „La Spitalul din Timișoara, unde va fi supus unor **intervenții** amănunțite”, în loc de *investigații* (Național TV, 10.V);

– „În urma acestei prime semifinale s-au mai **clasificat** și concurenții din...”, în loc de *calificat* (Național TV, 21.V);

– „În funcție de numărul de **îngrijiri** medicale ale victimelor”, în loc de *numărul de zile de îngrijiri medicale* (Național TV, 19.V).

II. Greșeli privind morfologia

1. Forme greșite ale unor verbe

1.1. Foarte des sunt auzite formele verbale hibride de imperfect: *vroiam*, *vroiai*, *vroia* etc., care se explică prin suprapunerea paradigmatelor a două verbe: *a vrea* (cu imperfectul *vream*, *vreai* etc., forme simțite în limba actuală ca învechite) și *a voi* (cu imperfectul *voiam*, *voiai*, *voia* etc.).

- „**Vroiam** să văd dacă minte domnul Ovidiu” (OTV, 9.V);
- „Dispunea cum **vroia** de banii aceștia?” (Național TV, 6.V);
- „Deși **vroiam** s-o duc către o direcție serioasă” (Radio România Actualități, 6.V);
- „lecturi pe care **vroiam** să vi le recomand ieri” (Radio Guerrilla, 9.V);
- „**vroia** să dea bani celor de la U. Cluj” (Realitatea TV, 8.V);
- „**Vroiam** să vă spun” (B1 TV, 15.V);
- „**Vroiam** doar să vă arăt cum ar arăta Anca Sigartău sâsâită.” (TVR Cultural, 17.V);
- „de pe stâlpul de unde **vroia** să se arunce” (Prima TV, 17.V).

1.2. O altă greșeală frecventă este forma de conjunctiv *să aibe* a verbului *a avea*; forma corectă este *să aibă*.

- „Fără **să aibe** bani pentru distracții” (Național TV, 21.V);
- „A reușit în cele din urmă **să-l aibe**” (B1 TV 2.V);
- „să aibe” (TVR 1, 19.V).

1.3. Verbul *a trebui* este utilizat greșit cu forma *trebuieșc* la indicativ prezent, persoana a 3-a plural. La indicativ prezent, acest verb are formă numai de persoana a III-a singular (*trebuie*). Sufixul *-esc* apare numai la conjunctiv: *să trebuiască*.

- „Lucruri care **trebuieșc** puse la punct” (OTV, 10.V);
- „Îți **trebuieșc** foarte multe elemente de detaliu.” (OTV, 10.V);
- „**trebuieșc** controlate” (Radio România Cultural, 6.V);
- „alte acte care **trebuieșc**” (N24, 10.V).

1.4. Se observă, de asemenea, trecerea unor verbe la o altă conjugare.

Verbul *a apărea* (de conjugarea a II-a) este folosit ca și cum ar fi de conjugarea a III-a, cu infinitivul terminat în *-e*:

- „Nu vor **apare**” (Europa FM, 22.V);
- „Și dacă în continuare **vor apare** vânătăi” (OTV, 14.V);

Verbe de conjugarea a III-a ca *a convinge*, *a descrie*, *a scrie*, *a spune*, *a zice* sunt folosite ca și cum ar fi de conjugarea a II-a, cu accentul pe terminație (sufix):

- „**convingeți**-mă” (B1 TV, 12.V);
- „**Descrieți**-ni-l puțin” (OTV, 10.V);
- „Până data viitoare **scrieți-ne** la...” (Radio România Actualități, 7.V);
- „**Scrieți-ne** mesaje la...” (Radio România Actualități, 13.V);
- „Mai **spuneți-mi** și alte lucruri” (OTV, 6.V);
- „Domnul Ștefan, **spuneți-mi** și mie ceva” (OTV, 10.V);
- „Dar **spuneți-mi**” (TVR Cultural, 20.V);
- „**Spuneți-ne** (Antena Satelor, 9.V);
- „**Ziceți-ne** despre craniul...” (OTV, 18.V).

Verbul *a (se) succeda*, de conjugarea I (ca și *a preceda*), este folosit greșit, ca și cum ar fi de conjugarea a III-a (ca *a accede*):

- „Descoperirile macabre **se succed** fără încetare.” (OTV, 14.V).

1.5. Conjugarea greșită a unor verbe de conjugarea I (*a perturba*) sau de conjugarea a IV-a (*a înlănțui*) cu sufixele *-ez* sau *-esc*:

- „să **perturbeze**” (Antena 3, 6.V), în loc de *să perturbe*;
- „să **înlănțuiască**” (Antena 1, 7.V), în loc de *să înlănțuie*.

Verbul *a manifesta* este utilizat greșit cu forma *să manifeste* într-un context în care ar fi trebuit să aibă forma *să manifesteze*. Greșeala apare din cauza necunoașterii celor două sensuri ale acestui verb, sensuri cărora le corespund două paradigme diferite:

- „Nu-i normal ca homosexualii **să manifeste** pe stradă” (Național TV, 20.V).

Apar, de asemenea, greșeli provenite din contaminarea paradigmelor a două verbe de conjugări diferite, *a încetini* și *a înceta*:

- „Creșterea economică **încetinează**” (Europa FM, 7.V); corect: „**încetinește/încetează**”.

1.6. Mai rar, apar și alte forme verbale greșite:

- „Raportai că ai obținut atâta și, de fapt, **obținusei** mai mult” (Național, 6.V);
- „**creind** adesea” (Radio România Cultural, 10.V);
- „**așează-te** în față” (TVR Cultural, 4.V).

2. Forme greșite ale unor substantive

2.1. Forme greșite de plural:

- „Prima săptămână după Sfintele **Paște**” (Antena 3, 2.V);
- „80% din **victimile** traficantilor” (OTV, 10.V);
- „președintele a făcut diverse **remarce**” (Realitatea TV, 13.V);
- „înarmați cu pietre și **druguri** de fier” (Antena 1, 7.V);
- „Cum vreți să fie producătorii cu **produsuri** naturale?” (N24, 7.V);
- „Fug din **habitaturile** lor naturale” (N24, 10.V);

2.2. Forme incorecte de genitiv-dativ:

- „În domeniul imagisticii și **medicinii** nucleare” (Antena Satelor, 8.V);
- „Nadal este regele **zgureii**” (Radio România Cultural, 21.V);
- „în orele după-amiezei/orele amiezei” (TVR 1, 5.V; 7.V; 12.V);
- „la orele **amiezei**” (Realitatea TV, 13.V);
- „Aici era altădată centrul **pieții** din oraș” (TVR Cultural, 4.V);
- „Un oraș al **tandreții**” (B1 TV, 4.V);
- „Din cauza **cenușei** vulcanice” (Național TV, 9.V);
- „Sub amenințarea **cenușei**” (Național TV, 10.V).

2.3. Mai rar, apar forme greșite precum:

- „Primul **cazino** al Constanței” (TVR Cultural, 21.V);
- „A început un **cazino** modern” (TVR Cultural, 21.V);
- „**Târgmureșenii** îi pot asculta pe Alexandru Tomescu și [...]” (TVR Cultural, 17.V); corect: „**Târgumureșenii**”.

3. Forme greșite ale unor adjective și adverbe

3.1. Adjective:

- „**Dragele** mele, cu toate știți că...” (Național TV, 10.V);

- „aspectul **vechei** ctitorii” (TVR Cultural, 18.V);
- „În așteptarea **marei** finale” (Antena 1, 21.V).

3.2. Adverbele *noaptea, dimineața* sunt înlocuite, în mod greșit, cu substantivele *noapte, dimineață*:

- „Aici, dacă veți intra sâmbătă **noapte**, ...” (TVR Cultural, 14.V); corect: „sâmbătă **noaptea**”;
- „Va fi deschis până duminică la patru **dimineață**” (TVR Cultural, 14.V); corect: „duminică **dimineața**”.

O greșeală foarte frecventă la toate posturile este înlocuirea formei substantivale și adverbiale *maximum* cu aceea a adjectivului corespondent, *maxim*. Eroarea apare și în cazul adverbului *minimum*, dar mai rar, acesta având o utilizare mai restrânsă decât „superlativul” (*la*) *maxim(um)*:

- „s-a circulat cu **maxim** 10 kilometri la oră” (Național TV, 27.XI);
- „Pentru două, trei zile, **maxim** o lună, două” (Național TV, 12.V);
- „Aveau **maxim** două operații pe săptămână” (Național TV, 20.V);
- „Cu **maxim** 3 – 4 sute de mii de euro” (Național TV, 21.V);
- „exploatează la **maxim** dorințele românilor” (Prima TV, 21.V);
- „cu **maxim** 10%” (Prima TV, 21.V);
- „**maxim** 15% la locale” (Radio Guerrilla, 15.V);
- „profită la **maxim** de testul ăsta” (Radio Guerrilla, 20.V);
- „distracție la **maxim**” (Realitatea TV, 2.V);
- „A fost savurată cu volum la **maxim**” (Europa FM, 2.V);
- „Firma... va fi selectată în **maxim** 3 săptămâni” (Europa FM, 2.V);
- „Va decola în **maxim** 5 minute” (Antena 3, 20.V);
- „distracția este la **maxim**” (Realitatea TV, 1.V);
- „Nu pot sta acolo mai mult de 3–4 zile **maxim**” (B1 TV, 13.V);
- „adrenalina e la **maxim**” (N24, 3.V);
- „ar putea fi externat în **maxim** 48 de ore” (Antena 1, 1.V);
- „turiștii trăiesc fiecare clipă la **maxim**” (Antena 1, 2.V);
- „să urce cu **maxim** 5%” (N24, 19.V, 20.V);
- „chiar dacă ar încărca mașina la **maxim**” (Antena 1, 4.V);
- „de **maxim** 1000 de metri” (Antena 1, 7.V);
- „se exploatează la **maxim**” (Pro TV, 9.V);
- „Ar trebui să înmulțim cu **minim** 500 de euro” (OTV, 14.V).

III. Greșeli privind sintaxa

1. Omiterea prepoziției *pe* în fața complementului direct

Una dintre cele mai frecvente greșeli de sintaxă întâlnite în fișele de monitorizare este omiterea prepoziției *pe* la pronumele relativ *care* cu funcția de complement direct. Este o greșeală întâlnită la toate posturile monitorizate, dar cu diferențe de frecvență între posturi (și între vorbitori):

- „cu pozele și cu textele **care** le aveți” (OTV, 6.V);
- „pe domnul Iacob, **care**, de asemenea, l-am avut la telefon” (OTV, 6.V);

- „... **care** spuneți că le faceți sau le proiectați împreună cu domnul Blaga” (OTV, 7.V);
- „la fiecare emisiune **care** o scrieți” (OTV, 9.V);
- „povestea ta, **care** o spui” (OTV, 9.V);
- „Asta e declarația **care** o dau acum” (OTV, 9.V);
- „Investiția **care** o făceați...” (OTV, 10.V);
- „Ajutorul **care** i l-a dat mass-media acestei familii...” (OTV, 10.V);
- „Să-i arătați camera **care** ne-ați arătat-o și nouă astăzi” (OTV, 14.V);
- „Primul lucru **care** l-ați făcut acolo...” (OTV, 21.V);
- „Mai spuneți-mi și alte lucruri **care** sunt și spectatorii interesați să *afle*” (OTV, 6.V) – din enunț lipsește și pronumele personal neaccentuat care dublează complementul direct (corect: „**pe care** sunt și spectatorii interesați să *le afle*”);
- „De ce sunt acele salturi **care** le-am văzut?” (Național TV, 11.V);
- „Este un lucru **care** și eu l-am apreciat” (Național TV, 11.V);
- „noi, zilele trecute, la campania **care** o trăim acum” (TVR 1, 19.V);
- „la emisiunea aceasta de pe TVR Internațional, **care**-o avem noi cu afacerile de succes” (TVR 1, 19.V);
- „Lucas, fiul **care** l-au crescut împreună” (Antena 1, 19.V);
- „Hainele **care** le avea” (Antena 1, 20.V);
- „lucru **care**, am făcut de curând comparația, nici măcar Germania nu și-l poate permite” (N24, 18.V);
- „Rămân fidelă primului meu reportaj **care** l-am realizat” (B1 TV, 11.V);
- „E un intro aici **care** l-ai făcut” (Radio România Actualități, 11.V);
- „Dați-mi voie să ofer un dar muzical celor **care** i-am amintit mai devreme” (Radio Antena Satelor, 15.V);
- „Înainte turiștilor **care**-i vedeți în zonă” (Realitatea TV, 1.V);
- „Care este stilul de muzică **care**-l promovezi?” (TVR 2, 13.V).

2. Dezacordul

Altă greșeală frecventă, înregistrată la toate posturile de radio și de televiziune monitorizate, este dezacordul. Acesta apare la diverse clase de cuvinte: adjectivul (propriu-zis, participial, numeral), verbul (cu rol de predicat, neacordat cu subiectul), pronumele (neacordate cu antecedentul lor sau cu obiectul direct pe care îl dublează).

2.1. Dezacordul dintre subiect și predicat

Acest tip de greșeală se întâlnește frecvent când subiectul este postpus, din cauza neanticipării mesajului. În situația subiectului multiplu, o cauză suplimentară a dezacordului o constituie acordul prin atracție cu doar unul dintre elementele conjuncte:

- „cam toate au fost la rând, nu?... **A fost** latina, italiana, greaca, engleza, germana” (N24, 5.V);
- „E un pic **ambiguu** definirea termenului «mită» aici” (OTV, 10.V);
- „Fără să **fie convinși** acele rude că ar fi femeia lor” (OTV, 10.V);
- „Ce categorie de alimente **poate** să mănânce cei care sunt bolnavi” (OTV, 12.V);
- „Eu am fost primul în linia de front și pe urmă **veneau** restul trupei” (OTV, 14.V);
- „Ați văzut, **va fi** în sală o mamă și o fiică” (B1 TV, 14.V);

- „Felul în care **a decurs** ultimele ore din viața Andradei” (Pro TV, 13.V);
  - „**se pregătește** vopsea și plaja” (Prima TV, 9.V);
  - „**se va putea** vizita grădinile, muzeul...” (Realitatea TV, 14.V);
  - „Două de mii de euro, atât **au pierdut** fiecare stelist în această seară” (TVR 1, 7.V);
  - „**Au fost**, într-adevăr, **evacuate** din acest tren, pe care îl vedeți acum, nu mai puțin de o sută de pasageri, o sută de oameni care se aflau în aceste vagoane. Zece dintre **ele** au suferit răni ușoare, iar două persoane, în stare mai gravă, au fost transportate la spital.” (Antena 1, 10.V);
  - „**se ia** și bani pe chestia asta” (InfoPro, 13.V);
  - „**s-au dat** drumul la tot soiul de aranjamente” (Europa FM, 8.V);
  - „**Se merg** pe cu totul alte indicii.” (Prima TV, 19.V);
  - „Cum este, **s-au depășit** orice limită?” (Realitatea TV, 19.V).
- Dacă subiectul este antepus verbului, cauzele dezacordului pot fi atracția altui element din propoziție (verbul predicat acordându-se cu acesta), interpretarea greșită a elementelor care constituie subiectul sau neatenția, neglijența:
- „Ploaia și vântul **a făcut** ravagii ieri în Mureș.” (Pro TV, 5.V);
  - „Vedeți că plantele vă **scoate** din mormânt” (OTV, 12.V);
  - „Foarte mulți înnebunesc căutând medicamentul dorit și până îl **găsește...**” (OTV, 14.V);
  - „toată lumea care ia agheasmă din acest izvor, ei bine, **sînt vindecați** ca prin minune” (Antena 1, 1.V);
  - „Zecile de mii de suporteri **au fost supravegheate** și din elicopter” (Antena 1, 12.V);
  - „Din cauza numărului mare de credincioși care **a venit** la slujba...” (Antena 1, 21.V);
  - „Numărul imigranților est-europeni care vin în Marea Britanie **sunt** la cel mai scăzut nivel.” (Europa FM, 20.V);
  - „Partea a doua a calupului de publicitate **era rezervat** pastilelor pentru slăbit.” (Europa FM, 23.V);
  - „niciunul dintre turiștii cazați la hotel nu **și-au întrerupt** șederea în stațiune” (InfoPro, 3.V);
  - „Și totuși, mâncarea și băutura nu **s-a dat** degeaba” (InfoPro, 1.V);
  - „*Una* dintre tinerele care **făcea** senzație alături de mașini i s-a făcut rău” (Antena 1, 14.V) – este și un anacolit: *una* în loc de *uneia*;
  - „E una dintre întrebările care sigur **n-a primit** răspuns” (Național TV, 19.V);
  - „Unul dintre oamenii ăștia **sunt ascultați** la telefon” (B1 TV, 7.V);
  - „ești unul dintre cei care **te-ai întors**” (TVR 1, 14.V);
  - „este vorba de unul dintre bărbații care **a fost împușcat** în torace” (Prima TV, 15.V);
  - „Persoanelor care locuiau în apropiere li s-a cerut să încuie ușile și să nu se apropie de ferestre pentru că riscau **să fie răniți**” (Național TV, 7.V);
  - „Sunt teorii și sunt foarte multe, m-am documentat în acest sens, care **spune** foarte clar” (Național TV, 11.V);
  - „Sunt hoteluri a căror construcție **amintesc** mai degrabă de...” (Radio România Actualități, 11.V);

- „Fotografiile suvenir... **face** și ele parte din program” (Europa FM, 6.V);
- „Ce-s cu versurile astea?” (B1 TV, 14.V);
- „Cererea recentă a Statelor Unite și a occidentalilor ... **au fost respinse**” (TVR 2, 20.V);
- „plaja [...] și cartierul Ipanema îți **apare** în față” (TVR Cultural, 4.V).

2.2. Dezacordul adjectivelor din grupul nominal

Destul de frecvent se întâlnește dezacordul adjectivelor numerale:

- „Un CD cu toate aceste melodii de succes. Sunt în total **doisprezece**” (OTV, 7.V);
- „I-a dat poza de o sută treizeci și **unu** de ori” (OTV, 10.V);
- „**Doisprezece** mii de metri pătrați” (Național TV, 5.V);
- „Șaptezeci și **unu** de mii de victime” (Național TV, 20.V);
- „În valoare de **doi** virgulă cinci milioane de dolari” (Pro TV, 2.V);
- „șaptezeci și **unu** de mii de oameni” (Prima TV, 19.V);
- „către treizeci și **unu** de prefecturi” (Prima TV, 21.V);
- „Pe un teren care are **doisprezece** mii de metri pătrați” (Radio Antena Satelor, 9.V);

Dezacordul adjectivelor propriu-zise și participiale are diverse cauze, printre care acordul prin atracție cu un alt element, interpretarea greșită a regentului, interpretarea adjectivului ca element al unei locuțiuni prepoziționale (al doilea exemplu de mai jos):

- „vin și alte formațiuni noroase, cu mai **mult** sau mai puține ploii” (TVR 1, 5.V);
- „Am primit mai multe apeluri **legat** de această emisiune” (OTV, 14.V);

Dezacordul în caz al adjectivului feminin, numărul singular (utilizat cu forma de nominativ-acuzativ în locul celei de genitiv-dativ) este, de asemenea, foarte frecvent în limba română actuală, chiar și în varianta literară standard. Am selectat mai ales exemple în care adjectivul și substantivul sunt adiacente (prin urmare, dezacordul este mai greu de tolerat):

- „revoluției **pusă** la cale” (TVR 1, 12.V);
- „bordul navei **ultrarapidă** de luptă” (Antena 1, 17.V);
- „În urma unei acțiuni **desfășurată** de agenții FBI” (Antena 1, 20.V);
- „reducerea poluării **produsă** de...” (N24, 9.V);
- „ci al unei alte persoane **dispărută** tot așa, în condiții misterioase” (OTV, 5.V);
- „Este cazul unei femei **dispărută** acum câteva luni de acasă” (OTV, 10.V);
- „în interiorul unei case **locuită** de...” (Național TV, 5.V);
- „reducerea poluării **produsă** de sistemele de încălzire” (Național TV, 9.V);
- „în cadrul unei ceremonii **desfășurată** la...” (Radio România Actualități, 7.V);
- „concert al clasei de canto **guvernată** de...” (Radio România Cultural, 6.V);
- „potrivit acestei legi **aprobată** marți” (Europa FM, 23.V).

Am întâlnit și situația opusă, când adjectivul este utilizat cu forma de genitiv-dativ, deși ar fi trebuit să fie la nominativ. Greșeala are un caracter accidental, nu este frecventă. Apariția sa poate fi pusă pe seama hipercorectitudinii sau a unui accident discursiv (s-au suprapus două structuri: „în fața unei culturi agrare” + „cultura este în principal agrară”):

- „Ne aflăm în fața unei culturi care este în principal **agrare**” (TVR Cultural, 13.V).

2.3. Dezacordul pronumelui semiindependent *al*

Dezacordul de acest tip se produce fie pentru că *al* este acordat cu alt nominal decât cel care îi este antecedent (regent), fie pentru că pronumele, cu forma *a*, este folosit invariabil (neacordat cu nimic):

- „una din cele mai primitoare gazde **a** acestei mafii” (OTV, 10.V);
- „care a luat mințile tinerilor români, **a** adolescenților în principal” (Antena 1, 14.V);
- „trăirile unui om, și nu **a** oricărui om” (N24, 5.V);
- „dar astăzi, din un venit **a** unui muncitor,... își poate [un muncitor] permite a fi proprietar (*sic!*) **a** unei locuințe” (N24, 18.V);
- „un obiect **a** unei posibile analize” (Radio România Cultural, 18.V);
- „dacă ar fi niște probleme ale lor sau chiar **al** grupurilor lor de interese” (Europa FM, 5.V);
- „un lung șir de victorii **a** omului asupra timpului” (B1 TV, 4.V);
- „scăderi de până la 20% **a** prețurilor terenurilor” (Radio Guerrilla, 21.V);
- „Nu există o ierarhie **ale** variațiilor de limbă germană în Elveția” (B1 TV, 10.V);
- „o serie de evenimente și prezentări **a** casei” (B1 TV, 11.V);
- „Sistemul de impozitare **al** dividendelor este discriminatoriu pentru străini” (Antena 3, 6.V);
- „selecționatele vedetelor și **a** cântăreților” (Antena 3, 13.V);
- „un pachet de curățare **al** feței costă...” (Realitatea TV, 3.V);
- „Cum să-i convingem pe spectatorii noștri să cânte imnul României așa cum îl cântă englezii pe-**ai** lor” (TVR Cultural, 4.V).

2.4. Dezacordul pronumelui relativ *care*

Această greșală se întâlnește când pronumele relativ *care* este în cazul genitiv, fiind precedat de pronumele semiindependent *al*:

- „o poveste, **al cărui** fir epic a fost găsit cu greu” (TVR 1, 19.V) – corect: „al cărei fir”;
- „o cisternă, **a cărui** șofer...” (TVR 1, 20.V) – și dezacordul pronumelui semiindependent *al*;
- „Va fi o mașină accesibilă, **al cărui** preț nu va depăși...” (Antena 1, 14.V);
- „Copiii sunt invitați să joace și un joc de perspicacitate **al cărei** personaj principal...” (TVR Cultural, 18.V).

2.5. Dezacordul altor pronume

Acest tip de greșală afectează pronumele personal neaccentuat care dublează un complement direct sau un complement indirect ori pronumele personal accentuat:

- „De ce **i**-ar permite *bunicilor* materni să-l vadă” (OTV, 10.V);
- „A preluat controlul *comerțului* cu droguri pe care sicilienii **le** dominau” (Național TV, 21.V);
- „Al doilea *etaj*, care, la rândul **ei**...” (B1 TV, 4.V);
- „Revenind la alte *aspecte* pe care harta cerului **o** ridică pentru nativii în Scorpion...” (B1 TV, 10.V).

2.6. Dezacorduri la nivel transfrastic

Dezacordurile de acest tip implică o discontinuitate sintactică între enunțuri sau fragmente de enunț:

– „Sunt de remarcat două *lucruri* la această fază. Primul: ... . Și **a doua** că...” (Antena 1, 7.V).

3. Discontinuități sintactice

În talk-show-uri se găsesc numeroase discontinuități sintactice (anacolaturi); acestea apar mai frecvent când locutorul este pus în situația de a vorbi liber, de multe ori fără întrebări scrise în prealabil. Frazele încep cu un anumit tipar de construcție, apoi acesta este abandonat și fraza continuă cu un alt tipar de construcție sau cu altă idee. Discontinuitatea sintactică poate afecta doar o categorie gramaticală (cazul, numărul, persoana) sau întreaga structură a enunțului:

– „de data aceasta vorbim despre un cutremur **despre care**, practic, cam de vreo două luni își face simțite efectele prin România” (N24, 17.V).

Multe implică folosirea pronumelui relativ *care*:

– „a venit cu acel papion **care** toată lumea, și astăzi, îi zice” (TVR 1, 19.V);

– „Iată o soluție **care** deja aveți un răspuns la întrebarea dumneavoastră” (OTV, 7.V);

– „Ca să vedeți în același timp **care** noi nu cunoaștem adevărul” (OTV, 10.V);

– „Peste 700 de ședințe **care** ați luat cuvântul” (OTV, 19.V).

În discuții, enunțurile sunt de multe ori fragmentate, dezorganizate, greu de urmărit până la capăt:

– „Adinel, acum, o impresie personală sau ce crezi tu **vizavi de** ce cred turiștii din acest an **de la** 1 Mai, din România...” (N24, 4.V);

– „E dascălul **care** aveți și chemarea asta de a vorbi” – corect: „**Fiindcă sunteți dascăl** aveți...” (OTV, 19.V);

– „O ședință **printre care punctele** de pe ordinea de zi” (Antena 3, 20.V).

4. Adverbul *decât* în contexte afirmative

Este o greșeală frecventă în româna colocvială actuală, la vorbitorii munteni, dar care nu a fost înregistrată foarte des în fișele de monitorizare:

– „Măine, **decât** în partea de sud-vest va mai ploua” (N24, 5.V);

– „Important **decât** că a dispărut” (OTV, 10.V);

– „Nu, imaginea nu am obținut-o, am obținut **decât** faptul că nu vor să comenteze...” (Realitatea TV, 21.V).

5. Greșeli de utilizare a prepozițiilor

– „**s-a limitat** doar **în** a întocmi acest raport și a lăsa toată greutatea verdictului pe umerii plenului” (TVR 1, 13.V);

– „cea mai mică scânteie poate duce, poate **degenera la** un adevărat război (Realitatea TV, 12.V);

– „Dinamoviștii s-au pierdut printre laptopuri, fete frumoase, dar și **printre** mulțimea de fani” (Antena 1, 8.V);

– „Și trăiesc **după** o zi pe alta” (Antena 1, 20.V);

– „hotărăște, **de** foarte fragedă tinerețe, să ... / un trecut, ce v-a introdus, **de** fragedă pruncie, cum s-ar spune, în tema politică” (N24, 5.V);

– „**din un** venit a unui muncitor” (N24, 18.V);

– „Sincer, așa avea tupeul să iau masa la el **în** terasă, dar...” (InfoPro, 16.V);

– „Are un singur regret care nu se îndreaptă **față de** propriul său copil, căruia i-a luat viața, ci **față de** el însuși” (Național TV, 19.V);

– „Pentru că trăiesc **pe** urma acestor copii” (Radio România Actualități, 7.V).

O greșeală destul de frecventă pe crawl sau în titraj este omiterea prepoziției *de* după numeralele de la *douăzeci* în sus:

– „S-au efectuat **100 astfel** de operații” (Antena 1, 14.V);

– „**122 dolari** pe baril” (OTV, 6.V);

– „Obama a obținut votul a **91 procente**” (Național TV, 7.V);

– „Avansul fiind de peste **40 ori**” (Antena 3, 7.V).

Multe dintre greșelile din această categorie arată extinderea prepoziției *pe* în limbajul presei actuale:

– „primele vagoane pe care le vedeți și dumneavoastră acum **pe** imagini” (Antena 1, 10.V);

– „**pe** agențiile de presă încep să vină știri” (N24, 17.V);

– „scrie cineva **pă** SMS” (InfoPro, 5.V).

Folosirea sintagmei *vizavi de* ca o locuțiune prepozițională cu sens de relație este nerecomandabilă:

– „**vizavi de** această cupă, credeți...” (TVR 1, 7.V);

– „după ce și-a exprimat părerea **vizavi de** turismul pe litoral” (InfoPro, 1.V).

În locuțiunea prepozițională *din punct de vedere*, substantivul *punct* se folosește articulat dacă urmează un substantiv în genitiv și nearticulat dacă urmează un adjectiv. Această regulă este frecvent încălcată, mai ales prin nearticularea substantivului *punct* când urmează un substantiv în genitiv:

– „și din **punct** de vedere al traumelor” (OTV, 14.V);

– „din **punct** de vedere al unui importator” (Național TV, 11.V);

– „Reprezintă compania din **punct** de vedere al producătorului” (B1 TV, 11.V);

– „din **punct** de vedere al concluziilor” (Realitatea TV, 8.V);

– „Au reușit să o întrecă pe cea de la Copacabana din **punct** de vedere al luxului” (TVR Cultural, 4.V).

Prepoziția *datorită* impune dativul, nu genitivul:

– „datorită agilității sale și a **rezistenței** șasiului” (Pro TV, 10.V).

6. Conjunția și după prepoziția *ca* (și parazită)

Utilizată uneori pentru a evita o cacofonie, conjunția *și* apare și în contexte în care nu se pot produce cacofonii, întreaga structură *ca + și* fiind simțită ca o unitate care marchează calitatea (sau relația, în unele situații). Indiferent că se evită o cacofonie sau nu, această utilizare „parazită” a conjunției *și* este greșită. Exemplele de acest tip sunt frecvente. Selectăm câteva:

– „Eu, **ca și** contribuabil, vin și spun” (OTV, 5.V);

– „să transmitem **ca și** mesaj” (OTV, 14.V);

– „tot ce știm noi, **ca și** creștini” (TVR 1, 21.V);

– „Agenția de turism la care lucrează **ca și** ghid” (Antena 1, 19.V);

– „**Ca și** țară cu care nu avem cea mai bună relație” (Antena 3, 6.V);

– „Vi l-ați dorit **ca și** candidat pe Sorin Oprescu?” (Realitatea TV, 2.V);

– „nu neapărat ca volum, ci **ca și** atitudine” (Realitatea TV, 8.V);

– „Ce ai întreba-o tu **ca și** reporter” (TVR 2, 13.V);

- „Alături de noi, **ca și** oaspete se află Angelica” (TVR 2, 16.V).

7. Topică greșită

Se întâlnește frecvent avansarea adverbului *mai*, a cărui amplasare corectă este între pronume (reflexive sau personale, în acuzativ sau dativ) și verb ori între auxiliar și verb:

- „Să nu **mai se** fure banul public, să nu **mai se** facă cu el...” (OTV, 19.V);
- „De ce **mai îi** pune statul să plătească?” (OTV, 21.V);
- „Poate **mai ne** vedem” (OTV, 21.V);
- „Zice Sorin din Bacău care **mai îmi** cerea și casete” (Național TV, 6.V);
- „Haideți să **mai ne** reîntoarcem” (Național TV, 11.V);
- „Eu nu **mai îmi** pot desprinde privirea de la aceste imagini” (Național TV, 13.V);
- „**Mai vă** putem spune că este la...” (Antena Satelor, 9.V).

Destul de rar, au fost înregistrate și alte greșeli de topică:

- „**Proaspătul angajat avocat** al companiei Tarom” (Pro TV, 7.V);
- „pe data de 10 martie **au mai fost acolo semnalate** niște incidente” (Pro TV, 11.V).

8. Nemarcarea relațiilor sintactice din grupul nominal

Se răspândește tot mai mult stilul telegrafic, administrativ, de juxtapunere a unor substantive în nominativ, fără marcarea relațiilor sintactice dintre ele prin desinențe, prepoziții, articole. Acest stil are avantajul scurtimii, multe dintre exemple apărând ca titluri ale știrilor sau ale emisiunilor. Tipul acesta de construcție s-a extins însă și la limbajul moderatorilor sau al prezentatorilor. Se recomandă evitarea lor, deoarece sunt nefirești pentru limba română (tipologic, în română se utilizează prepoziții și forme flexionare pentru marcarea relațiilor dintre cuvinte):

- „profesoară **română**” (TVR 1, 13.V);
- „Constantinescu Lumița, **rudă victimă**” (Antena 1, 6.V) – nemarcarea relațiilor sintactice, care, în acest caz, poate duce și la confuzie semantică (este vorba despre *ruda unei victime*, dar s-ar putea înțelege și că *ruda însăși este victimă*);
- „Ajutoarele din partea Primăriei **Sector 5**” (N24, 14.V);
- „potrivit **ministrului IMM**, Ovidiu Silaghi” (InfoPro, 20.V) – nemarcarea relațiilor sintactice duce, în acest caz, la trunchierea semantică a enunțului și poate antrena și confuzii. Ovidiu Silaghi conduce Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale;
- „**șef Birou** Investigații Criminale” (Pro TV, 5.V);
- „**specialist protecție** împotriva incendiilor” (Pro TV, 8.V);
- „**reprezentant casă pariuri**” (Prima TV, 21.V);
- „creator **modă**” (Prima TV, 22.V);
- „**purtător cuvânt Poliția** Capitalei” (Realitatea TV, 14.V).

9. Absența dublării complementului

În general, complementul direct sau indirect exprimat printr-un substantiv [+ Uman] trebuie dublat prin pronume personal neaccentuat. Această regulă este încălcată destul de frecvent:

- „... **a păcălit pe Pepe** Moreno” (Antena 1, 7.V);
- „în partea a doua, **avem invitați pe Nico și Vlad**” (Antena 1, 7.V);
- „ei **avertizează pe turiști** să nu se aventureze” (N24, 1.V).

10. Greșeli de utilizare a conjuncțiilor

Multe dintre greșelile de la acest subpunct constau în înlocuirea conjuncției *să* prin *ca să* (cele două elemente nefiind disociate):

- „Da’ nu era normal **ca să** mergeți împreună cu avocata?” (OTV, 9.V);
- „Dacă exista posibilitatea **ca să**-l pedepsească pe soțul ei” (OTV, 10.V);
- „Eu aș vrea **ca să** scoateți puțin” (OTV, 12.V);
- „Însă cu condiția **ca să** existe și acordul scris” (Radio România Actualități, 7.V);
- „Există o obligativitate a acestor elemente **ca să** construiască o relație sacră” (B1 TV, 4.V);
- „dacă vreți **ca să** vă înscrieți” (Radio Guerrilla, 21.V);
- „vor **ca să**-și găsească puterea și liniștea sufletească” (Realitatea TV, 16.V).

Am înregistrat și utilizarea greșită a perechilor corelative:

- „Singurele indicii pe care s-au putut baza oamenii legii, **cât și** familia (Antena 1, 20.V).

Conjuncția neologică *ori* este înlocuită destul de des prin conjuncția mai veche și mai cunoscută *ori*, care are alt sens:

- „**Ori**, în aprilie 2008...” (Antena 1, 19.V).

Uneori, în locul conectorului *ca... să* se folosește conectorul *că... să*, incorect:

- „a decis **că**, pe durata cercetărilor, suspectul să rămână în libertate” (Pro TV, 8.V).

11. Acordul adverbului

Foarte frecventă este acordarea elementului *cel* din structura gradului de intensitate superlativ al adverbului:

- „**cea** mai aprig lovită de...” (TVR 1, 14.V);
- „formația **cea** mai bine clasată din România” (N24, 2.V);
- „este **cea** mai bine plasată” (N24, 9.V);
- „capitala provinciei, **cea** mai greu încercată de...” (N24, 20.V);
- „Asta ar fi varianta cea mai simplă, **cea** mai ușoară de vizionat de el” (OTV, 10.V);
- „Provinciei **cea** mai greu încercată” (Național TV, 20.V);
- „Provincia chineză... **cea** mai grav afectată” (Antena 3, 20.V);
- „**Cei** mai bine plătiți români” (Europa FM, 4.V);
- „Locuitorii capitalei sunt **cei** mai bine plătiți români” (B1 TV, 8.V);

Destul de frecventă este și acordarea adverbului *nou* din structura adjectivului compus *nou-venit*:

- „Despre **noii veniți** în Liga 1” (Radio România Actualități, 20.V);
- „o serie de **noi veniți**” (TVR 1, 14.V);
- „Se pare că **noile venite** nu sunt înregistrate” (Radio România Actualități, 7.V);

Mai rar sunt acordate alte adverbe:

- „Sunt foarte **atente** monitorizate” (Antena 3, 6.V).

12. Greșeli privind regimul verbal

Acestea afectează regimul sintactic al verbelor – complement prepozițional în locul complementului direct, utilizări reflexive incorecte:

- „Aceste relații timpurii **generează în** drame și tragedii” (Radio România Actualități, 13.V);
- „Parcursul secular al Cetății Făgărașului **s-a interferat** cu parcursul...” (TVR Cultural, 18.V).

IV. Greșeli de lexic și de semantică

1. Pleonasmul, o greșeală semantică foarte frecventă, este o repetiție de sens nerecomandată: înțelesul unui cuvânt este „întărit”, prin repetarea sa, de alt cuvânt care are un sens echivalent. Unele structuri pleonastice – pe cât de vechi în limbă, pe atât de combătute – sunt prezente în continuare în limbajul jurnalistic, devenind „automatisme”; alte asemenea greșeli apar din cauza construirii spontane, pripite, a enunțului sau sunt deliberate, exprimând dorința de a enfatiza cele spuse.

- „Pe **tema subiectului** nostru de astăzi” (Național TV, 21.V);
- „Era un inițiat și un ocultist **de un calibru de talia** lui Shakespeare” (B1 TV, 2.V);
- „Mai **poate fi posibilă** în România propaganda...?” (TVR 1, 8.V);
- „A fost supus **testului** cu etilo-**testul**” (Antena 1, 17.V);
- „Avem o problemă **de fond și de substanță.**” (Realitatea TV, 1.V);
- „Un **procent** de 3 **la sută** din încasările...” (Antena 1, 14.V);
- „Și doar **un procent** de 5 **la sută** campaniei electorale” (Radio România Actualități, 13.V);
- „cu un **procent** de 6,49 **la sută**” (Pro TV, 9.V);
- „Un **mare hit** al anilor 2000” (Radio România Actualități, 20.V);
- „Pierde **avansul** pe care-l avea **înaintea** lui Hillary” (Pro TV, 2.V);
- „o campanie împotriva **exploatării traficului** de ființe umane” (Antena 1, 2.V);
- „care **poate** fi sancționabilă în instanța civilă” (TVR 1, 9.V);
- „adică **vreo aproximativ** 140.000.000 de euro” (Antena 1, 10.V);
- „Haideți să (!) mai ne **reîntoarcem încă o dată** la grafic” (Național TV, 11.V);
- „Pe cele mai accesate **site-uri de internet**” (Antena Satelor, 8.V);
- „a luat deja o decizie și să sperăm că va fi **de comun acord** cu intențiile voastre” (InfoPro, 5.V);
- „Gospodăriile lor sunt **inundate de apă**” (Antena 1, 21.V).

2. Folosirea greșită sau „inutilă” a unui cuvânt în locul altuia

2.1. Frecventă este utilizarea unor **cuvinte englezești** în locul unora autohtone; acest fenomen, asupra „sancționabilității” căruia pot exista controverse, a fost înregistrat cu precădere în lista de recomandări. Indiscutabil, o astfel de utilizare este de evitat acolo unde există un echivalent în română. De exemplu, în următoarele construcții este de preferat cuvântul deja existent în limba română:

- *slujbă*: „veți prelua conducerea, nu numai la **job**, ci și în familie” (InfoPro, 16.V);
- *cumpărături*: „vă duceți probabil și la **shopping**” (InfoPro, 13.V);
- *însărcinat*: „**In charge** e însuși Jean-Paul Gaultier” (Pro TV, 9.V);
- *afacere*: „Este greu să fii în România o femeie care să ducă **un business** atât de important” (TVR 1, 7.V);
- *consultanță*: „specialist în **counseling**” (Radio România Cultural, 6.V);
- *a aduce la zi*: „Regizorul A. Dabija **a updatat** cunoscuta poveste românească” (TVR Cultural, 19.V);
- *spectacole, reprezentații*: „Vor deveni spații de expoziții și **performance**” (TVR Cultural, 20.V).

2.2. Sinonimele „nobile”, „la modă”, cu rezonanță „savantă”, unele explicabile prin calc după engleză. Aceste cuvinte există, în general, în dicționarele limbii române, însă cu un alt sens, și, uneori, cu altă etimologie. Astfel, din dorința de a înlocui un cuvânt considerat „uzat”, pot rezulta substituții neadecvate contextual, precum:

- „*Hoțul neprins e negustor cinstit*, deci **acceptanța** hoției, nemaîntâlnită expresie în nicio altă limbă de pe glob” (N24, 18.V); corect: „acceptarea” (*acceptanța* este, conform DEX, „faza unui dialog, a unei relații interpersonale, realizată pe baza încrederii, ori a consensului de idei; accepție”, < engl. *acceptance*);
- „în **subsidiara** din Chicago (Antena 3, 6.V)” ; „**Subsidiară** a grupului american” (Antena 3, 7.V); corect: „filială” (adjectivul *subsidiar*, -ă înseamnă, conform DEX, „care se adaugă, ca element secundar, la argumentele pentru susținerea unui raționament, a unei teorii etc.; complementar, auxiliar, secundar”, < fr. *subsidiare*, lat. *subsidiarius*);
- „niciunul dintre candidați, dintre **debatori**, nu are voie să...” (Realitatea TV, 16.V); corect: „participanți la discuții, cei care discută” (substantivul *debator* nu există în limba română, el reprezintă o adaptare ad-hoc a substantivului engl. *debater*);
- „toți piloții sunt foarte bine **preparați** fizic” (TVR 1, 10.V, transmisiune de la Formula 1, traducere instantanee din engleză); corect: „pregătiți”.

Este foarte frecventă, în continuare, utilizarea termenului **locație**, pentru *loc*, *centru*, *sediu*, *imobil* etc. (calc semantic după engleză și extindere excesivă):

- „Este a doua **locație** ca înălțime din Europa” (Pro TV, 2.V); corect: „vârf (de munte)”;
- „Pădurea Snagov. Ora 15. Altă **locație**, aceeași poveste.” (TVR 1, 1.V); corect: „loc”;
- „Cum vi se pare **locația**, peștera?” (Prima TV, 4.V); corect: „locul”;
- „... a ales trei **locații** posibile: România, Bulgaria și Ungaria” (Prima TV, 15.V); corect: „amplasamente”;
- „prima ședință va avea loc vineri, la Napoli. **Locația** nu a fost aleasă întâmplător” (TVR 1, 13.V); corect: „oraș, loc”;
- „Zâmbiți! Se fac poze. **Locația** este cât se poate de inedită: un salon de spital, lângă patul unui pacient.” (TVR 1, 21.V); corect: „încăperea”;
- „în majoritatea **locațiilor** de lux, nu aveai loc nici să arunci un ac” (N24, 3.V) ; corect: „destinațiilor”.

Din cauza necunoașterii sensului verbului nereflexiv **a servi** („Tranz. A pune, a aduce la masă mâncare, băutură etc. # A prezenta cuiva o mâncare ca să ia din ea, a trata

pe cineva cu ceva; a da să mănânce.”, DEX) și al celui al **reflexivului** *a se servi* („Refl. A lua să mănânce sau să bea.”, DEX), prima formă apare în locul celei din urmă:

– „apoi a mers la aniversarea cumnatului ei, unde **a servit** și alte feluri de alcool” (Prima TV, 19.V); corect: „a băut”;

– „Odată ajunși aici, puteți **servi masa** chiar și la restaurant” (B1 TV, 10.V); corect: „lua masa”.

2.3. Greșelile de neadecvare contextuală neintenționată, cauzate de lipsa de inspirație, de inabilitatea de a construi enunțuri, sunt foarte frecvente. Unele dintre acestea au fost trecute în lista de recomandări. Dintre celelalte, considerate greșeli de netrecut cu vederea, menționăm:

– „La fotbal, Rădoi este **fără fisură**; când îl imită însă pe Agassi, racheta îl trădează” (TVR 1, 16.V); corect: „fără cusur”;

– „zăcând **fără cunoștințe** în spatele casei” (Pro TV, 20.V); corect: „cunoștință” (sensul enunțului este profund schimbat prin utilizarea la plural a substantivului *cunoștință*);

– „66 de **personaje** împart o casă cu rozătoarele” (Pro TV, 20.V, un reportaj despre centrul vechi al Bucureștiului); corect: „persoane”;

– „Conflict **insolvabil**” (TVR Cultural, 1.V); corect: „Conflict imposibil de rezolvat/nesoluționat/ireconciliabil”;

– „au căzut 40 de litri de **ploaie** pe metrul pătrat” (InfoPro, 16.V); corect: „apă”.

2.4. Greșeli constând în substituții lexicale care implică raporturi logice aberante între cuvinte, propoziții:

– „crede că meciul... nu e **deja** câștigat” (N24, 4.V); corect: „crede că meciul... nu e câștigat **încă**” (adverbului *deja* dintr-un enunț pozitiv, în unele contexte, cum este și acesta, îi corespunde logic în enunțul negativ adverbul *încă*);

– „astfel încât la amiază vor fi **pe niciunde** mai mult de 20 de grade” (Antena 1, 5.V); corect: „astfel încât la amiază **nu** vor fi **niciunde/pe nicăieri** mai mult de 20 de grade”;

– „a fost foarte mult înrăutățită situația **datorită** alunecărilor de teren” (N24, 17.V); corect: „din cauza”;

– „renunța la un trofeu **datorită** scandalului ce s-a iscat” (Europa FM, 17.V); corect: „din cauza”.

2.5. Greșeli care sunt rezultatul unor contaminări (suprapuneri mentale de cuvinte sau de construcții):

– „Se bazează pe informații noi, care **ar fi apărut la iveală** în ultimele luni” (Antena 1, 19.V); corect: „ar fi ieșit la iveală/ar fi apărut”;

– „**și-a revenit cu picioarele pe pământ**” (InfoPro, 5.V); corect: „a revenit cu picioarele pe pământ/și-a revenit”;

– „Vezi cât sacrificiu **aduce** omul ăsta?!” (InfoPro, 20.V); corect: „Vezi ce sacrificiu face omul ăsta?!/ Vezi ce jertfă aduce omul ăsta?!”;

– „nici regiunile din interiorul arcului carpatic **nu fac abstracție de la regulă**” (N24, 12.V, greșeală prezentă destul de des și în etapa anterioară de monitorizare); corect: „nu fac excepție de la regulă” (greșeala este rezultatul suprapunerii a două expresii: *a face abstracție de ceva* și *a face excepție de la regulă*).

– „ne povesteau oamenii coșmarul prin care **au trăit**” (Antena 1, 10.V); corect: „prin care au trecut/pe care l-au trăit” (greșeala este rezultatul suprapunerii a două structuri: *a trăi ceva* și *a trece prin ceva*).

2.6. Greșeli cauzate de **paronimie** (asemănările formale dintre cuvinte):

– „O serie de puteri cu care sunt **investiți**” (B1 TV, 4.V); corect: „învestiți”.

Alte observații lexicale, semantice și stilistice au fost cuprinse în lista de *Recomandări*.